

Utviklingsprosjekt: Etablere felles forvaltning av kliniske ikt systemer i Helse Nord

Nasjonalt topplederprogram

Susann Bäckström

Tromsø, 18. okt 2014

Bakgrunn, problemstilling og målsetting

Helse Nord RHF tok en strategisk beslutning og anskaffet felles kliniske pasientjournalssystemer for å legge til rette for regional standardisering av bruk og drift av systemene. Målet med anskaffelsen var å understøtte helseforetakene sine kjerneoppgaver. Hensikten er standardisering av regionale prosesser, pasientforløp og samhandling, samt innføring av anskaffet systemportefølje med felles forvaltning og drift. Systemene skal legge til rette for effektiv ressursbruk og økt kvalitet. For å innføre systemporteføljen har Helse Nord etablert et prosjektprogram ”Felles Innføring Kliniske Systemer” (FIKS).

Stortingsmelding ”Én innbygger – én journal”¹ viser retning for utvikling av helhetlige ikt systemer for helse- og omsorgssektoren. Ikt systemene skal ta utgangspunkt i pasientenes og tjenestenes behov, og sikre en sømløs kobling mellom systemene i spesialist- og primærhelsetjenesten². Mulighet for samarbeid på tvers av virksomheter, om en felles pasientjournal, er nå hjemlet ved lov³, og skal reguleres via samarbeidsavtaler.

Helse Nord mangler en forvaltningsmodell for felles kliniske systemer. *Hvem som gjør hva* er forskjellig mellom systemene, mellom helseforetakene og Helse Nord IKT. Det er ulike forvaltningsnivå og ulike typer forvaltere per system, per helseforetak og Helse Nord IKT. Helse Nord vil gå fra ulike forvaltningsnivå, per system og foretak, til én forvaltningsenhet. Ledelsesutfordringen vil bli å omforene roller, ansvar, beslutningsnivå og styringslinje. Etableringen av forvaltningen skal ivareta ansvarslinjene mellom helseforetak og mellom helseforetak og databehandler slik disse er hjemlet i lov og forskrifter. Ansvarslinjene skal komme tydelige frem i de forvaltningsavtaler som etableres mellom foretakene i region.

Effekt mål

Etablering av felles forvaltningscenter for kliniske ikt systemer i Helse Nord.

Resultatmål 1

Beslutte organisering av et felles forvaltningscenter

Resultatmål 2

Etablering av regionalt forvaltningscenter og fagråd for EPJ⁴ systemet.

Resultatmål 3

Etablering av forvaltningsplan med ansvarskart, tjenesteavtaler, budsjett og løsningsbeskrivelse

Prosjektet er forankret i oppdrag gitt fra eierdirektør Helse Nord RHF og Styringsgruppen for FIKS (administrerende direktørene i foretakene, Helse Nord IKT og Sykehusapotek Nord).

¹ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-9-20122013.html?id=708609>

² Nasjonal handlingsplan for eHelse. <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/nasjonal-handlingsplan-for-e-helse/Publikasjoner/IS-2179.pdf>

³ Stortinget vedtok 16. juni 2014 vedtak til lov om behandling av helseopplysninger ved ytelse av helsehjelp (pasientjournalloven). Av § 9 fremgår at virksomheter kan samarbeide om behandlingsrettede helseregister. Innst. 295 L (2013-2014) jf. Prop. 72 L (2013-2014) [Pasientjournallov og helseregisterlov](#)

⁴ EPJ – Elektronisk Pasient Journal

Analyse og argumentasjon rundt problemstilling

Utviklingen nasjonalt går mot et pasientsentrert helsevesen⁵ med helhetlige og koordinerte tjenester av god kvalitet⁶. Utviklingen av en pasientsentrert helsetjeneste skal støttes av en pasientsentrert elektronisk journal med helhetlige ikt systemer med sømløs kobling mellom systemene i spesialist- og primærhelsetjenesten. Neste generasjons EPJ⁷, med standardisert informasjon og prosess- og beslutningsstøtte, er under utvikling og implementering i Norge⁸. Det vil kreve enhetlig bruk av koder og klassifikasjoner, gjenbruk av løsninger, fellesløsninger og kompatible systemer. Ny EPJ vil basere seg på den kliniske prosessen og støtte opp rundt pasientforløp på tvers av medisinske fagspesialiteter, tjenestenivå, virksomheter og systemområder. Det vurderes å etablere en nasjonal metodikk og praksis for å utvikle standardiserte pasientforløp i EPJ⁹. Ny EPJ blir et viktig verktøy for kontinuerlig endringsledelse¹⁰ i utviklingen av et pasientsentrert helsevesen. Overgangen til ny EPJ vil pågå over flere år og det er et lederansvar å hente ut kvalitets- og nytteeffekter av ikt investeringen.

Det er gjort tiltak for å styrke nasjonal styring og koordinering av ikt bl a gjennom å etablere Nasjonal IKT til eget HF. Gjennom EPJ Systemeierforum etablerer Nasjonal IKT nasjonale forvaltningsforum der regionene samarbeider og koordinerer viktige forvaltningsområder som felles journalstruktur, mot EPJ svikt, arketypeforvaltning etc.

Status i øvrige regioner er, Helse Sør-Øst har etablert IKT-styringssystem¹¹ som definerer ansvar og roller regionale og lokale ikt system, Helse Vest reviderer sin forvaltningsmodell for felles EPJ løsning. Helse Midt er i anskaffelse av ny EPJ og er pilot for Én innbygger – én journal. Erfaringsutveksling om forvaltningsmodell mellom regionene skjer via Nasjonal IKT's EPJ systemeierforum.

Helse Nord's satsing på felles kliniske systemer er i tråd med regjeringens politikk. Lovendringen¹² åpner for samarbeid om en felles journal og loven er fleksibel mht til samarbeidsform mellom virksomhetene. Sentralt er databehandlingsansvar og inngåelse av samarbeidsavtaler. Den ledelsesmessige utfordringen er en felles forvaltning med klinisk nærhet

⁵ Helseministerens sykehustale 2014. http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/aktuelt/taler_artikler/minister/taler-av-helse--og-omsorgsminister-bent-/2014/sykehustalen.html?id=748853

⁶ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/stmeld/2008-2009/stmeld-nr-47-2008-2009-.html?id=567201>

⁷ http://www.nasjonalikt.no/filestore/Dokumenter/Prosjekter_og_tiltak/Sluttrapporter/ProsesstottendeEPJsys.pdf

⁸ EPJ leverandør DIPS ASA tar i bruk arketyper for å strukturere informasjon. www.openehr.org

⁹ Helseministerens sykehustale 2014. http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/aktuelt/taler_artikler/minister/taler-av-helse--og-omsorgsminister-bent-/2014/sykehustalen.html?id=748853

¹⁰ IT i praksis 2014. Rambøll Management Consulting

¹¹ http://www.helse-sorost.no/omoss_/avdelinger_/teknologi_/Sider/IKT-styringssystem.aspx

¹² Stortinget vedtok 16. juni 2014 vedtak til lov om behandling av helseopplysninger ved ytelse av helsehjelp (pasientjournalloven). Av § 9 fremgår at virksomheter kan samarbeide om behandlingsrettede helseregister. Innst. 295 L (2013-2014) jf. Prop. 72 L (2013-2014) [Pasientjournallov og helseregisterlov](#)

og sentral styring, der kravet til ledelse i sykehus er ivaretatt¹³. Forvaltningsmodellen må ta hensyn til organisasjon og miljøet der ikt systemet virker og ikke redusere forvaltning til å omhandle teknologi og informasjonssystem¹⁴. Gjennom å delegerer funksjonell forvaltning til et HF, som inngår samarbeidsavtaler med øvrige HF, med ansvar om å bygge en kompetanseenhet for å ivareta funksjonell forvaltning på vegne av alle foretak. Delegering skjer via oppdragsdokument fra RHF styre¹⁵.

Vedlegg 1 viser hvordan Helse Nord RHF kan organisere en felles forvaltning av kliniske systemer.

Fremdriftsplan med milepæler

R1	Beslutte organisering av et felles forvaltningssenter	01.03.15
R2	Etablering av regionalt forvaltningssenter og fagråd for EPJ systemet.	01.10.16
R3	Etablering av forvaltningsplan med ansvarskart, tjenesteavtaler, budsjett og løsningsbeskrivelse. EPJ standardiseringshåndbok er overlevert fra prosjekt (FIKS) til regionalt forvaltningssenter.	01.01.16

Budsjett - nøkkeltall

Prosjektet gjennomføres innenfor respektive virksomheters driftsbudsjett.

Risikoanalyse

Se vedlegg

Konklusjoner og anbefalinger

Det anbefales å iverksette etablering av et forvaltningssenter for felles kliniske systemer i Helse Nord etter anbefalt modell vedlagt prosjektskissen.

¹³ Lov om spesialisthelsetjenesten § 3-9

¹⁴ Implementing and Managing eGovernment. Heeks 2006 ISBN: 978-0-7619-0

¹⁵ Følger av Helseforetaksloven §16

Vedlegg

Vedlegg 1 Utdyping av analyse og argumentasjon

Vedlegg 2 Fremdriftsplan og milepæler

Vedlegg 3 Risikoanalyse

Vedlegg 4 Interessentanalyse

Vedlegg 5 Kommunikasjonsplan